

РОБОТА З **КОРУПЦІЙНИМИ** РИЗИКАМИ

Вікторія Германенко
Олександр Кайтанський

фахівці Управління формування політики доброчесності
у публічній та приватній сфері

- Чому і для чого ми це робимо

ЧОМУ:

- законодавча вимога
-

ДЛЯ ЧОГО:

- ідентифікація вразливих до корупції напрямів
- запобігання порушень антикор законодавства
- зменшення витрат та збитків
- підвищення прозорості та підзвітності
- ...

(перелік невичерпний)

ЧОМУ:

- законодавча вимога
- **бо нам це потрібно - культура ДОБРОЧЕСНОСТІ**

ДЛЯ ЧОГО:

- ідентифікація вразливих до корупції напрямів
- запобігання порушень антикор законодавства
- зменшення витрат та збитків
- підвищення прозорості та підзвітності
- **заручення довірою від суспільства**
- **дотримання міжнародних зобов'язань**

(перелік невичерпний)

ДОБРОЧЕСНА ОРГАНІЗАЦІЯ

- культура
- **політики і стандарти**
- система внутрішнього контролю та моніторингу
- навчання персоналу
- прозорість та відкритість
- зовнішній контроль
- взаємодія з партнерами

Тест на визначення рівня
зрілості системи
доброчесності в
організації

РОБОТА З КОРУПЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ

(УПРАВЛІННЯ КОРУПЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ)

Що це за процес?

Це діяльність організації з виявлення, усунення, мінімізації корупційних ризиків у своїй діяльності.

Процес управління корупційними ризиками **визначає антикорупційна програма.**

Чим він врегульований ?

Методологією управління корупційними ризиками (Методологія), в якій покроково описано весь процес управління корупційними ризиками.

ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ КОРУПЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ

- Підготовка до оцінювання корупційних ризиків;
- Дослідження середовища організації;
- Оцінювання корупційних ризиків:
 - ідентифікація корупційних ризиків;
 - аналіз корупційних ризиків;
 - визначення рівнів корупційних ризиків.
- Визначення заходів впливу на корупційні ризики;
- Підготовка та прийняття антикорупційної програми;
- Виконання антикорупційної програми;
- Моніторинг виконання антикорупційної програми;
- Оцінка виконання антикорупційної програми.

КОРУПЦІЙНИЙ РИЗИК

ймовірність вчинення **корупційного або пов'язаного з корупцією** правопорушення, що негативно вплине на діяльність організації

Корупційне правопорушення – діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Правопорушення, пов'язане з корупцією – діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, **адміністративну**, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

«Надання необ'єктивної переваги одним кандидатам над іншими під час добору працівників»

Наслідком реалізації корупційних ризиків обов'язково є вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення.

«Ймовірність **отримання неправомірної вигоди** за надання необ'єктивної переваги одним кандидатам над іншими під час добору працівників»

Ймовірність отримання неправомірної вигоди є корупційним правопорушенням відповідно до **ст. 368 КК України**

КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

- **Корупційні кримінальні правопорушення, визначені статтями Кримінального кодексу України:**

210 - нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням;

354 – підкуп працівника підприємства, установи чи організації;

364 – зловживання владою або службовим становищем;

364-1 – зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми;

365-2 – зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги;

368 – прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою;

368-3 – підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми;

368-4 – підкуп особи, яка надає публічні послуги;

368-5 – незаконне збагачення;

369 – пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі;

369-2 – зловживання впливом.

- **Корупційні кримінальні правопорушення (за умови вчинення шляхом зловживання службовим становищем), визначені статтями Кримінального кодексу України:**

191 – привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем;

262 – викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом зловживанням службовим становищем;

308 – викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом зловживання службовим становищем;

312 – викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом зловживання службовим становищем;

313 – викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням;

320 – порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів;

357 – викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом зловживання службовим становищем або їх пошкодження;

410 – викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом зловживання службовим становищем.

ПРАВОПОРУШЕННЯ ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ

- **Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, визначені статтями Кодексу України про адміністративні правопорушення:**

172-4 – порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності;

172-5 – порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків;

172-6 – порушення вимог фінансового контролю (несвоєчасне подання без поважних причин декларації; неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента або про суттєві зміни у майновому стані);

172-7 – порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів;

172-8 – незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень;

172-8-1 – порушення встановлених законом обмежень після припинення повноважень члена Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;

172-9 – невжиття заходів щодо протидії корупції;

172-9-1 – порушення заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаних з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням;

172-9-2 – порушення законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля.

188-46 – передбачає адміністративну відповідальність за невиконання законних вимог (приписів) Національного агентства з питань запобігання корупції щодо усунення порушень законодавства про запобігання і протидію корупції, ненадання інформації, документів, а також порушення встановлених законодавством строків їх надання, надання завідомо недостовірної інформації або не у повному обсязі. Така відповідальність виникає за порушення вимог, передбачених ст.ст. 12, 13 та 60 Закону. Таким чином, ст. 188-46 КУпАП передбачає відповідальність за "правопорушення, пов'язане з корупцією" в розумінні Закону (Закон - Закон України "Про запобігання корупції").

- **Кримінальні правопорушення, пов'язані з корупцією, визначені у примітці до ст. 45 Кримінального кодексу України:**

366-2 – декларування недостовірної інформації (умисне внесення суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей до декларації, якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму від 500 прожиткових мінімумів для працездатних осіб);

366-3 – умисне неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

РОЛЬ КЕРІВНИКА

В УПРАВЛІННІ КОРУПЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ

Керівник є відповідальним за доброчесність (ефективність) організації відповідно до установчих документів та Закону України «Про запобігання корупції»

Організація ефективної реалізації антикорупційної політики в організації залежить від того, наскільки керівництво:

- **усвідомлює** власні цінності та цінності організації;
- **прагне** впроваджувати системні зміни на рівні всієї організації;
- **розуміє** переваги від ефективної антикорупційної роботи для організації;
- **зацікавлене** у професійності проведення оцінювання корупційних ризиків.

ЗАВДАННЯ КЕРІВНИКА

В УПРАВЛІННІ КОРУПЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ

окреслені у главі 2 Методології. До них, з поміж інших, належить:

демонстрація **лідерської позиції** у впровадженні управління корупційними ризиками в усі сфери діяльності організації;

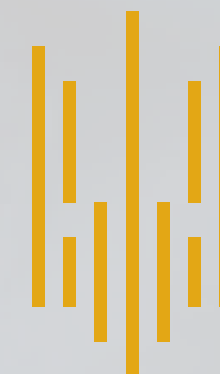

здійснення **загального керівництва та контролю** за процесом управління корупційними ризиками, аналізу ефективності управління корупційними ризиками;

забезпечення ресурсами, необхідними для ефективного управління корупційними ризиками.

Керівник відповідальний за виконання антикорупційної програми

ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ КЕРІВНИКА

ДЛЯ РОЗБУДОВИ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ КОМПЛАЄНСУ

“Посібник для керівника. Розбудова доброчесної та ефективної організації”

Він містить покрокові рекомендації для створення ефективної організації, від оцінки поточного рівня доброчесності і визначення місії та візії - до призначення антикорупційного уповноваженого, ідентифікації корупційних ризиків, затвердження програми доброчесності та забезпечення незалежності внутрішнього аудиту.

Аналітичне дослідження «Роль лідера у протидії корупції: аналітичний огляд впровадження концепції «Tone At The Top» («тон згори») або «Leader's Voice» («голос лідера»).

Ця концепція походить від американських аудиторських кампаній, які у своїх звітах вказували на важливість ролі керівника у забезпеченні ефективності внутрішніх процесів контролю та етики. Затвердження цієї концепції в США на законодавчому рівні відбулося після ряду корупційних скандалів та численних випадків фінансового шахрайства, у таких компаніях як Enron, WorldCom та ін. Саме це сприяло прийняттю у США Закону Сарбейнса Окслі (SOX) 2002, який популяризував концепцію «Tone at the Top». Відповідно до норм цього закону, звіти компанії повинні визначати відповідальність керівництва за встановлення та підтримку відповідної структури внутрішнього контролю та процедур складання фінансової звітності.

Модель зрілості доброчесності (запобігання корупції) в організаціях, яка ґрунтується на CMMI (Capability Maturity Model Integration) – методології, створеній для оцінки та покращення процесів в організації.

Ця модель адаптована для розбудови доброчесності і комплексної системи запобігання корупції в організаціях, а також враховує Рекомендації Ради ОЕСР «Доброчесність на державному рівні» та рекомендації стандарту ISO 31000.

Метою її впровадження є систематичне та послідовне покращення системи доброчесності та антикорупційних механізмів, підвищення прозорості та ефективності взаємодії всередині організації між керівником, уповноваженим та іншими підрозділами, які долучені до процесу розбудови доброчесності та системи запобігання корупції.

РОЛЬ АНТИКОРУПЦІЙНОГО УПОВНОВАЖЕНОГО В УПРАВЛІННІ КОРУПЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ

Антикорупційний уповноважений є первинною ланкою антикорупційного комплаєнсу та покликаний **допомагати керівнику та іншим працівникам органу** не допускати порушень антикорупційного законодавства.

Він є **координатором процесу** управління корупційними ризиками та відповідальний за **підготовку** антикорупційної програми

Професійний стандарт
«Уповноважений з антикорупційної діяльності»

ЗАВДАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО УПОВНОВАЖЕНОГО

В УПРАВЛІННІ КОРУПЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ

окреслені у главі 2 Методології. До них, з поміж інших, належить:

координація
взаємодії учасників
процесу управління
корупційними
ризиками;

забезпечення залучення
внутрішніх та зовнішніх
заінтересованих сторін до
процесу управління
корупційними ризиками, у
тому числі до складу робочої
групи;

організація діяльності
робочої групи

підготовка
антикорупційної
програми, змін до неї та
інших документів,
передбачених
Методологією;

забезпечення
взаємодії організації з
Національним
агентством з питань,
передбачених
Законом та
Методологією.

РОЛЬ РОБОЧОЇ ГРУПИ

В УПРАВЛІННІ КОРУПЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ

Робоча група утворюється в організації з метою ідентифікації, аналізу, визначення рівнів корупційних ризиків у діяльності організації та розробки заходів впливу на них. До її складу входять працівники організації

Робоча група здійснює оцінювання корупційних ризиків та підготовку заходів впливу на них

ЗАВДАННЯ РОБОЧОЇ ГРУПИ З ОЦІНЮВАННЯ КР В УПРАВЛІННІ КОРУПЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ

окреслені у главі 2 Методології. До них, з поміж інших, належить:

планування роботи
з оцінювання
корупційних
ризиків

дослідження
середовища
організації та
визначення обсягу
оцінювання
корупційних
ризиків

обмін інформацією та
проведення консультацій із
внутрішніми та зовнішніми
заінтересованими сторонами,
у тому числі шляхом їх
опитування (анкетування),
інтерв'ювання

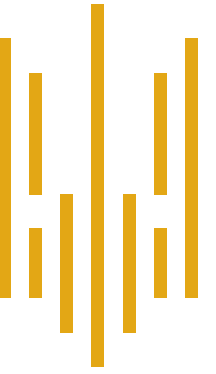

здійснення
ідентифікації,
аналізу та
визначення рівнів
корупційних
ризиків

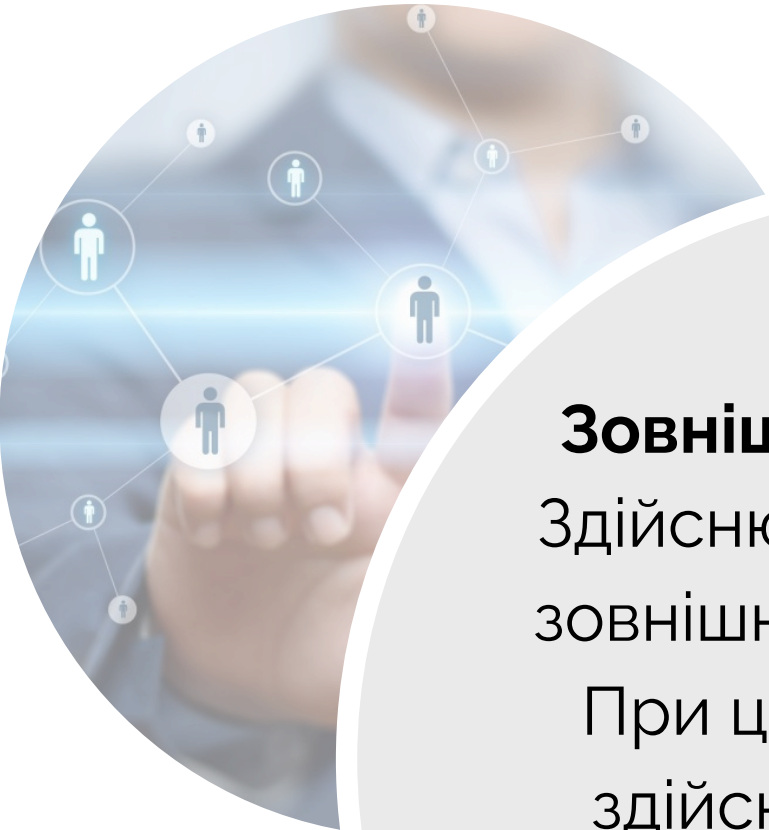

розробка заходів
впливу на
корупційні ризики

ПІДГОТОВКА ДО ОЦІНЮВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ

НА ЦЬОМУ ЕТАПІ ОБИРАЄТЬСЯ ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ

Зовнішнє оцінювання

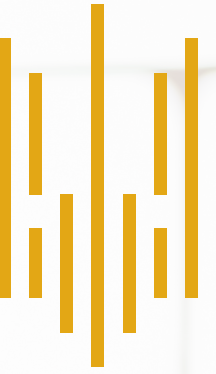
Здійснюється виключно зовнішніми експертами. При цьому, експерти здійснюють ті ж самі заходи, які передбачені Методологією для робочої групи.

Самооцінювання

Передбачає здійснення оцінювання корупційних ризиків робочою групою, яка утворюється в організації і до якої можуть залучатися зовнішні експерти.

ПІДГОТОВКА ДО ОЦІНЮВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ

- НА ЦЬОМУ ЕТАПІ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ:
- видання керівником організації розпорядчого документа про проведення оцінювання корупційних ризиків;
- формування (оновлення) персонального складу робочої групи;
- проведення вступного тренінгу для членів робочої групи;
- узгодження робочою групою організаційних питань своєї діяльності;
- складення плану оцінювання корупційних ризиків та підготовки антикорупційної програми.

ДОСЛІДЖЕННЯ СЕРЕДОВИЩА ОРГАНІЗАЦІЇ

НА ЦЬОМУ ЕТАПІ

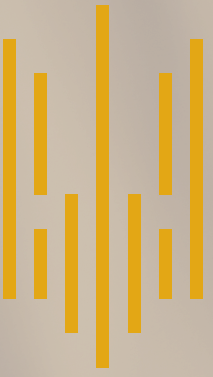
РОБОЧА ГРУПА

- визначає **функції та активи організації**, що становлять значну економічну цінність;
- встановлює **внутрішні та зовнішні заінтересовані сторони** організації, аналізує характер їх відносин з організацією;
- формує перелік **нормативно-правових актів** та розпорядчих документів, що регулюють діяльність організації;
- збирає та аналізує інформацію про **інші фактори середовища** організації та визначає потенційно вразливі до корупції функції та процеси.

За результатами дослідження середовища організації **членами робочої групи складаються аналітичні довідки**, які передаються антикорупційному уповноваженому.

ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕЛІКУ ПОТЕНЦІЙНО ВРАЗЛИВИХ ДО КОРУПЦІЇ ФУНКЦІЙ ТА ПРОЦЕСІВ

НА ЦЬОМУ ЕТАПІ

АНТИКОРУПОВНОВАЖЕНИЙ

аналізує аналітичні довідки і **визначає перелік** потенційно вразливих до корупції функцій та процесів, які:

- передбачають взаємодію організації, її працівників із зовнішніми заінтересованими сторонами;
- пов'язані із розпорядженням (управлінням) активами організації;
- інші потенційно вразливі до корупції функції, визначені робочою групою.

визначивши, **передає робочій групі перелік** потенційно вразливих до корупції функцій та процесів на затвердження

РОБОЧА ГРУПА

затверджує цей перелік та саме по ньому, лише **з поміж потенційно вразливих до корупції функцій та процесів** (не з усіх існуючих в організації функцій та процесів!) ідентифікуватиме корупційні ризики.

ОЦІНЮВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ

СКЛАДАЄТЬСЯ З ПРОЦЕСІВ:

- ідентифікації корупційних ризиків
- аналізу корупційних ризиків
- визначення рівнів корупційних ризиків

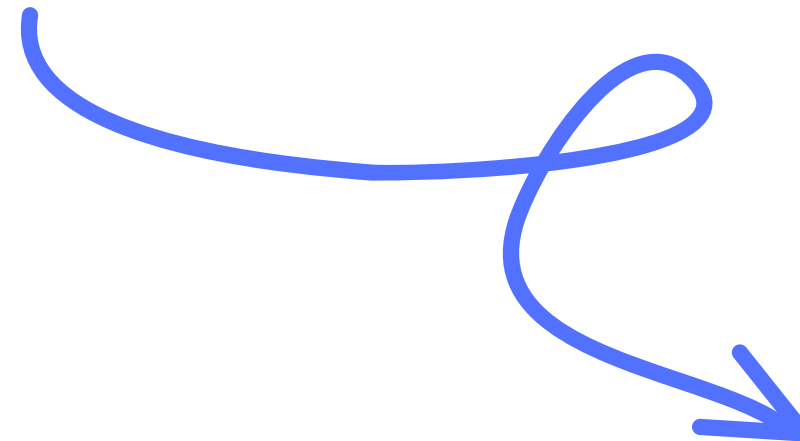
ДАЛІ ДЕТАЛЬНО ПРО КОЖЕН З ЦИХ ПРОЦЕСІВ

ІДЕНТИФІКАЦІЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ

НА ЦЬОМУ ЕТАПІ

- **опис** потенційно вразливих до корупції функцій, процесів (підпроцесів) у діяльності організації;
- **аналіз** описаних потенційно вразливих до корупції функцій, процесів (підпроцесів) у діяльності організації.
- **ідентифікує корупційні ризики**, які існують або можуть виникнути під час їх реалізації;
- здійснює **документування елементів** ідентифікованих корупційних ризиків.

ЕЛЕМЕНТИ КОРУПЦІЙНОГО РИЗИКУ

ЗМІСТ (опис) корупційного ризику

у змісті зазначаються
змодельовані способи та обставини (випадки)
вчинення корупційного
або пов'язаного з
корупцією
правопорушення та
визначається, які
внутрішні та зовнішні
заінтересовані сторони
можуть брати участь у
його вчиненні.

ДЖЕРЕЛА (причини виникнення) корупційного ризику

- наявність недоліків або особливостей у нормативно-правових актах та розпорядчих документах, щореґулюють діяльність органу;
- відсутність необхідного правового врегулювання процесів у діяльності органу;
- людський ресурс органу.

ІСНУЮЧІ ЗАХОДИ КОНТРОЛЮ спрямовані на запобігання реалізації корупційного ризику

- заходи, передбачені існуючими нормативно-правовими актами та/або розпорядчими документами, що регулюють діяльність органу, та запроваджені у його діяльність;
- задокументовані алгоритми операційної діяльності організації та прийняття рішень;
- заходи внутрішнього контролю та безпеки, запобігання і протидії корупції, внутрішнього аудиту;
- навчання, у тому числі за програмами підвищення кваліфікації з питань запобігання та протидії корупції, для працівників організації
- інші заходи, які здійснюються або заплановані.

РЕЄСТР РИЗИКІВ

№	Функція, процес організації	Корупційний ризик	Зміст корупційного ризику	Джерело(а) корупційного ризику	Існуючі заходи контролю	Аналіз корупційного ризику. Рівень корупційного ризику			Заходи впливу на корупційний ризик та етапи їх виконання	Терміни (строки) виконання заходів впливу на корупційний ризик	Відповідальні виконавці	Необхідні ресурси	Індикатори виконання заходів впливу на корупційний ризик	Моніторинг виконання заходів впливу на корупційні ризики		
1	2	3	4	5	6	Рівень імовірності реалізації корупційного ризику (бал "x")	Рівень наслідків від реалізації корупційного ризику (бал "y")	Рівень корупційного ризику (бал "x" і бал "y")						Фактичний термін (строк) виконання заходів впливу на корупційний ризик	Стан виконання заходів впливу на корупційний ризик (виконано / не виконано / виконано частково)	Опис результатів виконання заходів впливу на корупційний ризик або інформація про причини невиконання
7	8	9	10	11	12	13	14	15						16	17	

ПРИКЛАД київської міської військової адміністрації

Функція/процес	Корупційний ризик	Зміст корупційного ризику	Джерело(а) корупційного ризику	Існуючі заходи контролю
назва функції / процесу / підпроцесу у діяльності ОДА	імовірність вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, що негативно вплине на діяльність організації	змодельовані способи і обставини вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення та визначається, які внутрішні та зовнішні зацікавлені сторони можуть брати участь у його вчиненні (п.5 глава 4 розділ III Методології)	Джерела корупційних ризиків, пов'язані з особливостями або недоліками: - нормативно-правових актів та розпорядчих документів, що регулюють діяльність організації; - практичної реалізації процесів у діяльності організації; - людських ресурсів організації. Джерел може бути декілька, їх детальний опис міститься у пп. 6 – 9 глави 4 розділу III Методології	-заходи, які передбачені нормативно-правовими актами та/або розпорядчими документами, що регулюють діяльність організації, та запроваджені у діяльність організації; -задокументовані алгоритми операційної діяльності організації та прийняття рішень; -заходи внутрішнього контролю та безпеки, запобігання і протидії корупції, внутрішнього аудиту; -навчання, у тому числі за програмами підвищення кваліфікації з питань запобігання протидії корупції, для працівників організації; -інші заходи, які здійснюються або заплановані організацією з метою запобігання і протидії корупції

7 Надання містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки; Внесення змін до містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки; Скасування містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки.

Імовірність впливу зацікавлених осіб на працівників відділу під час виконання посадових обов'язків

вплив не є корупцією

Імовірність отримання неправомірної вигоди під час опрацювання заяв про надання містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки, внесення змін до них та їх скасування

Існує ймовірність отримання неправомірної вигоди працівником відділу під час безпосереднього опрацювання поданих документів

тут не визначено зовнішню зацікавлену сторону)

існує можливість отримання неправомірної вигоди працівниками КМВА від заявників за необ'єктивний розгляд їхніх заяв (на користь заявників) про надання містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки, внесення змін до них та їх скасування

Недоброчесність працівника який здійснює посадові обов'язки

Недоброчесність працівника КМВА, який здійснює опрацювання заяв

Контроль за станом опрацювання документів відділу з боку безпосереднього керівника та керівника служби департаменту містобудування та архітектури ВО КМР (КМДА)

АНАЛІЗ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ

- НА ЦЬОМУ ЕТАПІ ВИЗНАЧАЮТЬСЯ РІВНІ:
 - ймовірності реалізації корупційного ризику
 - наслідків від реалізації корупційного ризику

Визначення **рівня ймовірності реалізації** корупційного ризику полягає в оцінці вірогідності вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення з урахуванням наявності, ефективності та стану виконання існуючих заходів контролю, спрямованих на запобігання реалізації корупційних ризиків.

Рівень **наслідків від реалізації** корупційного ризику визначається відповідно до потенційних втрат, які встановлює робоча група. Зразок методики визначення потенційних втрат наведений у додатку 12 до Методології.

РІВЕНЬ **ІМОВІРНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ** КОРУПЦІЙНОГО РИЗИКУ

Рівень імовірності реалізації корупційного ризику визначається за одним або сукупністю таких критеріїв, як:

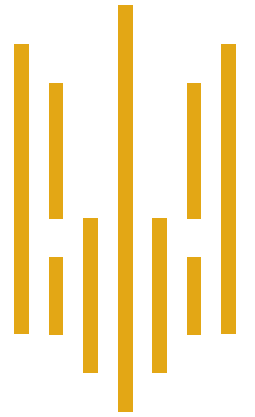
- кількість виявлених випадків вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень працівниками організації, у тому числі територіальних органів, за останні три роки;
- можливість вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень працівниками організації, у тому числі територіальних органів, за певний період часу.

Встановлюються такі рівні реалізації корупційних ризиків:

дуже високий - 4 бали;
високий - 3 бали;
середній - 2 бали;
низький - 1 бал.

Рівні ймовірності реалізації наслідків від реалізації корупційних ризиків зазначаються у реєстрі ризиків.

РІВЕНЬ НАСЛІДКІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ КОРУПЦІЙНОГО РИЗИКУ

Рівень визначається за найвищим балом **потенційних втрат** організації від реалізації корупційного ризику за однією із категорій:

● Потенційні втрати визначаються за такими категоріями:

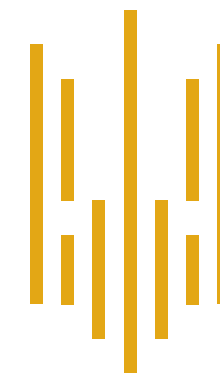
- очікувані майнові втрати організації або розмір незаконного збагачення працівника організації від реалізації корупційного ризику;
- вид юридичної відповідальності, до якої може бути притягнуто працівника організації у разі реалізації корупційного ризику;
- очікувані репутаційні втрати організації, її працівників від реалізації корупційного ризику;
- очікувана шкода, яка може бути завдана охоронюваним законом державним, суспільним інтересам від реалізації корупційного ризику.

Встановлюються такі рівні наслідків:

дуже високий - 4 бали;
високий - 3 бали;
середній - 2 бали;
низький - 1 бал.

Рівні наслідків від реалізації корупційних ризиків зазначаються у реєстрі ризиків.

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНІВ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ

Рівень корупційного ризику обчислюється у балах як **добуток** рівня ймовірності реалізації корупційного ризику (балів) та рівня наслідків від реалізації корупційного ризику (балів).

• ПРИКЛАД:

рівень ймовірності реалізації корупційного ризику **2 бали**, а рівень наслідків від реалізації **3 бали**, тоді рівнем корупційного ризику буде **6 балів**, оскільки

$$2 \times 3 = 6$$

рівень ймовірності
реалізації
корупційного ризику

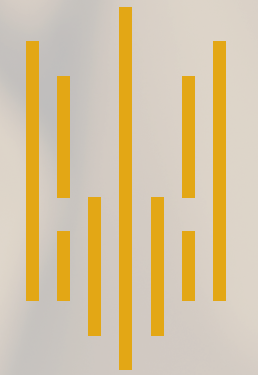
рівень наслідків від
реалізації
корупційного ризику

рівень корупційного
ризика

Встановлюються такі рівні корупційних ризиків:

критичний - від 12 до 16 балів;
високий - від 6 до 9 балів;
середній - від 3 до 4 балів;
низький - від 1 до 2 балів.

ВИЗНАЧЕННЯ ЗАХОДІВ ВПЛИВУ НА КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ

• НА ЦЬОМУ ЕТАПІ

Для кожного заходу впливу на корупційний ризик визначаються **особи, відповідальні за виконання** такого заходу, а також строк (термін) його виконання.

Строк (термін) виконання визначається **днем та/або місяцем року або періодичністю виконання** (в тому числі із посиланням на певну подію, яка повинна настати), має бути реальним для виконання та враховувати рівень корупційного ризику.

Для кожного заходу впливу на корупційний ризик визначається **один або декілька індикаторів його виконання**.

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ

УПРАВЛІННЯ КОРУПЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ISO 37001:2016 Anti-bribery management systems (Менеджмент у сфері протидії корупції)

Стандарт надає практичні інструменти, які можуть бути використані у процесі розвитку антикорупційного напрямку роботи організації в цілому, так і для проведення оцінки її корупційних ризиків.

ISO 31000:2018 Risk management (Управління ризиками)

Стандарт є настановою для управлінської роботи з ризиками організації, зокрема й корупційними. Він визначає порядок організації та реалізації системи ризик менеджменту, визначаючи ключову роль керівника та антикорупційного підрозділу.

3 Lines of Defense (Три лінії захисту)

Міжнародно визнана модель управління ризиками, яка, використовується під час впровадження антикорупційних комплаєнс систем у великих компаніях.

Посібник для роботи з корупційними ризиками в обласних військових (державних) адміністраціях (відповідно до прийнятих ними антикорупційних програм)

Інформація, викладена у посібнику є актуальною як для організацій приватної, так і публічної сфер.

Гайд з управління корупційними ризиками

У ньому коротко про кожен з етапів управління корупційними ризиками; ролі працівників у процесі управління корупційними ризиками.

Тренінг з управління корупційними ризиками (дві частини) на YouTube каналі НАЗК

АНТИКОРУПЦІЙНА ПРОГРАМА:

є **основним документом антикорупційного спрямування** в організації після Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми;

містить **закріплені правила і процедури** запобігання та виявлення корупції в організації;

визначає **процес управління корупційними ризиками**, з урахуванням ідентифікованих в організації корупційних ризиків та державної антикорупційної політики;

заходи, закріплені у антикорупційній програмі, є **обов'язковими до виконання** усіма юридичними особами, що становлять систему органу влади враховуючи його організаційну структуру (включаючи його центральний апарат, територіальні органи, підприємства, установи, організації, що входять до сфери його управління).

ПІДГОТОВКА АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ

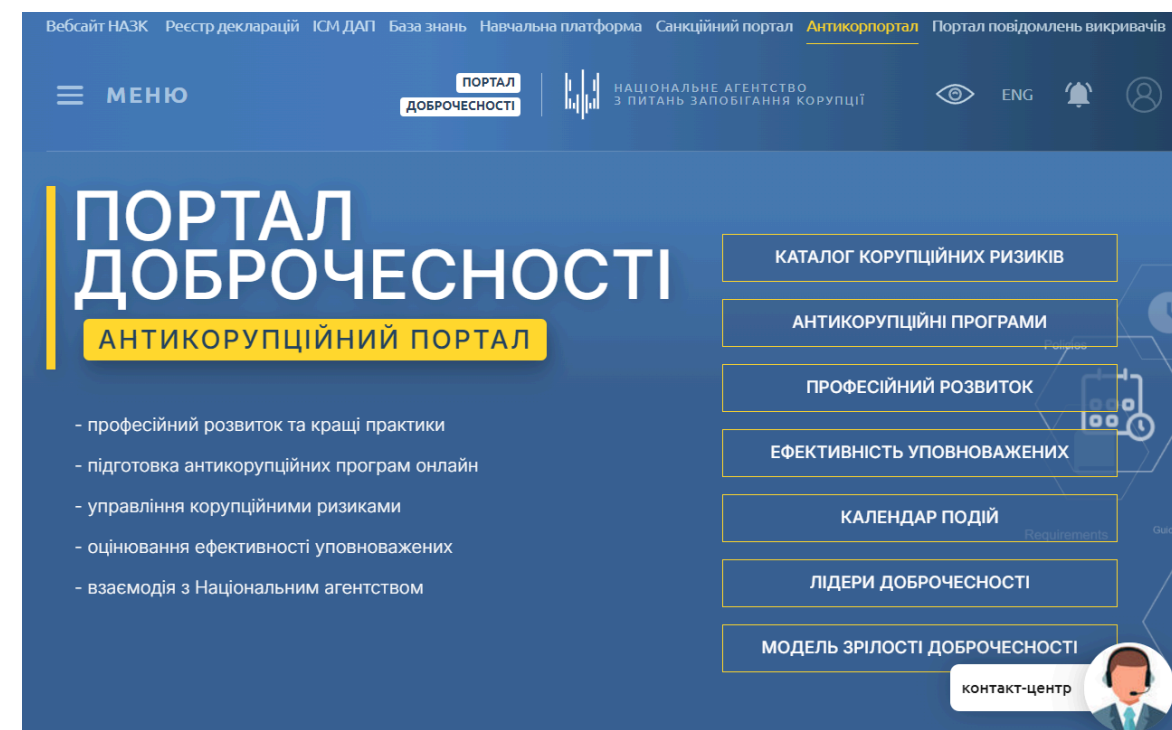
Антикорупційні програми, як і заходи щодо їх підготовки, **не повинні носити формальний характер**, оскільки направлені на реальне зменшення рівня корупції в усіх сферах діяльності держави через вжиття закріплених у ній тих чи інших заходів, які є оптимальними та найбільш очікуваними для суспільства.

Підготовка здійснюється із дотриманням таких вимог:

- *відповідність антикорупційному законодавству;*
- *зрозумілість та послідовність;*
- *логічність структури;*
- *повнота та лаконічність змісту;*
- *відсутність неузгодженостей та повторів.*

ІНСТРУМЕНТИ для підготовки АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ ОНЛАЙН

Антикорупційні уповноважені можуть створювати антикорупційні програми онлайн за допомогою Конструктора антикорупційної програми онлайн на Порталі доброчесності.

ЗМІСТ

АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ

Методологія визначає обов'язкові розділи антикорупційної програми:

- *засади антикорупційної політики організації;*
- *оцінювання корупційних ризиків;*
- *навчання, заходи з поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування;*
- *моніторинг, оцінка виконання та перегляд антикорупційної програми.*

Антикорупційна програма може містити інші розділи з інформацією про заходи, спрямовані на запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням. **Реєстр ризиків включається до антикорупційної програми як додаток до неї.**

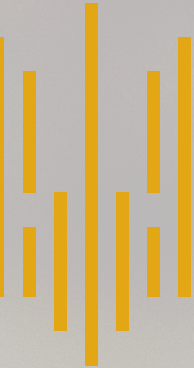
УВАГА!

ЗМІНИ НЕ ВІДБУЛИСЯ

Наказ Національного агентства від 15.01.2024 № 22/24 (який мав вступити в силу 21.08.2024 та передбачав внесення змін до наказу Національного агентства від 28.12.2021 № 830/21 яким затверджено Методологію управління корупційними ризиками) **скасовано наказом НАЗК від 14.08.2024.**

Наразі, антикорупційні програми у суб'єктах, визначених ст.19 Закону, приймаються у відповідності до вимог розділу V Методології управління корризиками **у редакції від 28.12.2021 N830/21.**

На ["www.rada.gov.ua"](http://www.rada.gov.ua) ця редакція висвічується такою, що втратила чинність. Однак надіємось, що найближчим часом оновиться.

ТЕРМІНИ ПРИЙНЯТТЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ

Антикорупційна програма новоствореної або реорганізованої організації приймається на термін від 1 до 2 років протягом 6 – 9 місяців з дати призначення керівника такої організації.

Антикорупційна програма приймається на термін від 1 до 3 років **протягом 4 місяців** з дати закінчення дії попередньої антикорупційної програми.

Під час дії воєнного стану антикорупційна програма не погоджується з НАЗК, затверджується та вводиться в дію наказом керівника організації, розміщується на офіційному вебсайті організації.

ПИТАННЯ